

Okruhy ke státním závěrečným zkouškám – bakalářské studium	
Vysoká škola	Technická univerzita v Liberci
Součást vysoké školy	Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Název studijního programu	Speciální pedagogika
Název studijního oboru	Speciální pedagogika předškolního věku
Specializace	Logopedie
Speciální a integrativní pedagogika	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Základní pojmy speciální pedagogiky. Předmět (širší a užší pojetí), cíle, úkoly, metody, speciálně pedagogické jevy a proces. Postavení speciální pedagogiky v soustavě věd. Systém speciální pedagogiky – vnitřní členění speciální pedagogiky na dílčí vědní obory v ČR. Základní kategorie cílových skupin ve speciálně pedagogických oborech. Normalita a abnormalita ve speciální pedagogice. Typy vývojových vad a jejich charakteristika. Etiologie speciálních potřeb a jejich prevence. 2. Historie vědního oboru speciální pedagogiky ve světě a v České republice. Významné osobnosti – zástupci jednotlivých vědních oborů speciální pedagogiky a jejich přínos v péči o postižené. 3. Změna paradigmatu v české speciální pedagogice v 90. letech 20. století. Model medicínský, sociálně patologický, model prostředí a antropologický. Učení se globálnímu spoluzití. Posun společenského vnímání jedinců s postižením majoritní společností od defektu, vady a péče ke konceptu postižení jako dimenze kvality života a speciálních potřeb. 4. Proces socializace a resocializace jedinců se speciálními potřebami. Vývojová podmíněnost jedince v oblasti sociálního učení. Vývoj „já“ v pojetí hlavních teorií osobnosti. 5. Integrace/inkluze. Objasnění pojmů integrace, inkluze, druhy a stupně integrace, definice školní integrace. Srovnání integrace a inkluze v pedagogické strategii učitele, rozdíl mezi integrativním /inkluzivním vzděláváním v pojetí Evropského společenství. Rámcové podmínky pro inkluzivní výchovu a vzdělávání v České republice. 6. Podmínky pro školní integraci. Zakotvení integrace v aktuálně platné legislativě (školský zákon, vyhlášky upravující vzdělávání žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami s podporou asistence). Požadavky úspěšné integrace směrem k integrovanému dítěti/žákovi, k rodičům integrovaného dítěte/žáka, k rodičům ostatních žáků, k učitelům a škole, k poradenským pracovištím. Podpůrná opatření při speciálním vzdělávání. Formy vzdělávání jedinců se speciálními vzdělávacími potřebami. 7. Kurikulární dokumenty a jejich vliv na výchovně vzdělávací proces ve speciální pedagogice. Bílá kniha, rámcové vzdělávací programy a jejich systém. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, vzdělávací oblasti, podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřské škole. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Individuální vzdělávací plán a jeho návaznost na rámcový vzdělávací program. Proces jeho tvorby a schvalování, obsah individuálního vzdělávacího plánu. Typy speciálních škol dle dílčích postižení. 8. Využití poradenských služeb v procesu integrace/inkluze určených pro školy a školská zařízení v České republice. Školská poradenská zařízení a jejich úloha při individuální a skupinové integraci, specializovaná poradenská zařízení. Aktuálně platná legislativa upravující poradenské služby poskytované jedincům se speciálními vzdělávacími potřebami. 9. Poradenství v sociálních službách. Základní a odborné soc. poradenství dle aktuálního znění zákona o sociálních službách. Organizace občanů se zdravotním postižením v ČR a mezinárodní organizace zdravotně postižených. Transformace vzdělávání, péče a služeb pro osoby se speciálními potřebami v rámci resortu práce a sociálních věcí. 10. Moderní trendy v péči o jedince se speciálními potřebami. Informovanost, prevence, mainstreaming, deinstitucionalizace, mezioborový přístup. Spolupráce resortů a organizací. Zařízení rodinného typu, chráněné bydlení. Pracovní uplatnění, chráněné dílny, podporované zaměstnávání, celoživotní vzdělávání. Rovné příležitosti. 	

11. Osobnost učitele a ředitele v procesu integrace/inkluze. Osobnostní a odborné kompetence pedagoga a ředitele školy v procesu integrace / inkluze. Zásady a charakteristika nedirektivní komunikace v prostředí třídy. Legislativní postup při zařazování dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.
12. Problematika jedinců mimořádně nadaných. Vymezení problematiky nadání a talentu. Charakteristické projevy v chování při edukaci a při volnočasových aktivitách nadaného jedince v jednotlivých vývojových fázích. Specifika vzdělávání a výchovného vedení nadaného jedince, organizační formy vzdělávání. Aktuální stav školské integrace jedinců mimořádně nadaných. Podmínky pro vzdělávání dětí a žáků mimořádně nadaných v mateřské škole a základní škole dle rámcových vzdělávacích programů, individuální vzdělávací plán a jeho tvorba.
13. Speciálně pedagogická podpora osob se sluchovým postižením. Etiologie, klasifikace sluchových vad, sluchová protetika. Komunikační systémy, vzdělávací programy pro sluchově postižené. Zjišťování přítomnosti sluchové vady, podstata audiometrie. Zásady komunikace s lidmi se sluchovým postižením – specifika u prelingválně a postlingválně neslyšících a nedoslýchavých.
14. Speciálně pedagogická podpora osob se zrakovým postižením. Pojmové vymezení disciplin tyflopedie a oftalmopedie. Klasifikace zrakových vad (dle doby vzniku, stupně a rozsahu postižení, délky trvání). Přehled zrakových vad, jejich symptomy, možnosti léčby. Specifika výchovy a vzdělávání jedinců se zrakovým postižením. Zásady komunikace s osobami se zrakovým postižením se zaměřením především na slabozrakost a nevidomost.
15. Speciálně pedagogická podpora osob s tělesným postižením. Vrozená a získaná tělesná postižení, jejich zástupci – charakteristika, etiologie, prevence. Dětská mozková obrna (charakteristika, etiologie, příznaky, výskyt, formy), DMO jako součást vícenásobného postižení, speciálně pedagogická diagnostika dítěte s DMO, úkoly poradenského zařízení a školy, posuzování školní zralosti. Percepčně-kognitivní vývojová podmíněnost dítěte s DMO ve srovnání s jedincem bez tohoto postižení. Zásady komunikace u jedinců s tělesným postižením.
16. Speciálně pedagogická podpora osob chronicky nemocných. Definice chronicity, chronické nemoci (zejména epilepsie, alergie a astmatická onemocnění) a jejich vliv na edukaci. Volnočasové aktivity a profesní příprava jedinců. Přehled a projevy dalších chronických onemocnění s dopadem na aktivitu dítěte/žáka (fenylketonurie, poruchy metabolismu tuků, srdeční vady, cystická fibróza, chronické selhání ledvin, diabetes, apalický syndrom). Léčba a adaptace na nemoc (adaptační fáze rodiny a nemocného dítěte). Školy při zdravotnických zařízeních (mateřské školy, základní školy), jejich význam a úkoly. Osobnost herního terapeuta, systém práce. Charakteristika, význam a organizace herní terapie.
17. Speciálně pedagogická podpora osob s vícenásobným postižením. Kategorizace kombinovaných vad dle hloubky postižení a dle symptomatologie. Etiologie, výskyt, cíl péče. Specifika osob s hluchoslepotou. Plánování intervence (analýza výchozí situace, určení cíle intervence, přiřazení speciálně pedagogických opatření). Bazální stimulace (charakteristika, složky). Typy komunikace užívané u jedinců s vícenásobným postižením. Základy alternativní a augmentativní komunikace (členění, základní charakteristika jednotlivých systémů).
18. Problematika jedinců s parciálními poruchami. Specifické poruchy učení, definice, etiologie, klasifikace, diagnostika, charakteristika dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie. Doporučené postupy pro práci s dětmi se specifickou poruchou učení. Dyspraxie a její projevy v oblasti hrubé a jemné motoriky, vývojová podmíněnost. Aktuálně platná legislativa vztahující se k osobám se specifickou poruchou učení.

19. Lateralita. Vymezení pojmu, typy a stupně lateralit. Změna pohledu na lateralitu v historii a v současnosti. Vztah lateralit a komunikace. Diagnostika lateralit. Sekundární důsledky nerespektování preference levé ruky. Doporučené postupy pro práci s dětmi preferujícími levou ruku v grafických a motorických činnostech.
20. Jedinec se sociálním znevýhodněním. Definice sociokulturního znevýhodnění, funkce přípravné třídy základní školy a její legislativní zakotvení. Strategie ve vzdělávání minorit se zaměřením na romské etnikum.
21. Stáří a stárnutí. Gerontologie, geriatrie, gerontagogika. Potřeby seniorů a jejich rodin. Organizace služeb o seniory. Geriatrická a gerontologická diagnostika. Cíle a funkce výchovy seniorů.
22. Speciálně pedagogická diagnostika a poradenství. Definice diagnostiky, diagnózy, druhy diagnostiky, speciálně pedagogická diagnostika podle zaměření (na rozumové schopnosti, lateralitu, motoriku aj.). Úkoly speciálně pedagogické diagnostiky v raném, předškolním a školním věku. Speciálně pedagogické poradenství (vymezení poradenství, druhy poradenství, vztah mezi poradenstvím a terapií, cíl, metody poradenské práce). Prevence školního neprospěchu.
23. Ontogeneze dítěte a raná péče. Raný věk dítěte s různými druhy postižení a specifika jeho vývoje. Charakteristika rané péče, cílové skupiny, oblasti podpory, průběh poskytování služby, principy rané péče. Rodičovství a sourozenectví ve vztahu k postiženému dítěti – kvalita života jednotlivých členů. Proces postupné akceptace postižení u dítěte ze strany rodičů. Vliv jednotlivých stylů rodičovské výchovy na kvalitu života jedince s postižením.
24. Terapeutické přístupy v dětském věku. Charakteristika a průběh terapeutického procesu u dětských klientů, osobnost terapeuta. Terapie hrou, dramaterapie, arteterapie, biblioterapie, muzikoterapie, trampolining, terapie za účasti zvířete (vymezení, obsah, formy, metody, prostředky, cíle).
25. Osoby s poruchami chování. Základní charakteristika poruchového chování Etiologické faktory poruch chování. Klasifikace poruch chování. Diagnostické ústavy a střediska výchovné péče. Ústavní a ochranná výchova. Sociálně patologické jevy. Otázka trestní odpovědnosti dětí a mladistvých.

Doporučená literatura

- BENDO VÁ, P., JEŘÁBEK, K., RŮŽIČKA, V. *Kompenzační pomůcky pro osoby se specifickými potřebami*. 1. vyd. Olomouc : UP 2006. 104 s. ISBN 8024414368.
- BAZALOVÁ, B. *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v zemích Evropské unie a v dalších vybraných zemích*. Brno : MU, 2006. ISBN 80-210-3971-X.
- BLAŽKOVÁ, R., MATOUŠKOVÁ, K., VAŇUROVÁ, M., BLAŽEK, M. *Poruchy učení v matematice a možnosti jejich nápravy*. Brno : Paido, 2000. ISBN 80-85931-89-3.
- ČADILOVÁ, V., ŽAMPACHOVÁ, Z. *Strukturované učení*. Praha : Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-475-5
- DUNOVSKÝ, J., DYTRYCH, Z., MATĚJČEK, Z. aj. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. 1. vyd. Praha : Grada, 1995. ISBN 80-7169-192-5.
- EDELSBERGER, L. aj. *Defektologický slovník*. 3. vyd. Jinočany : H + H, 2000. ISBN 80-86022-76-5.
- ELLIOTT, J., PLACE, M. *Dítě v nesnázích*. 1. vyd. Havlíčkův Brod : Grada, 2002. ISBN 80-247-0182-0
- HEALEY, J. M. *Leváci a jejich výchova*. 1. vyd. Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-701-9.
- *Informace MŠMT k zabezpečení vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami s podporou asistence*, čj. 14 453/2005-24
- JANOTOVÁ, N. *Kapitoly o integraci sluchově postižených dětí*. 1. vyd. Praha: Septima, 1996. ISBN 80-85801-81-7.
- JURÁŠKOVÁ, J. *Základy pedagogiky nadaných*. 1. vyd. Praha : IPPP ČR, 2006. 131 s. ISBN 80-86856-19-4.
- KAPRÁLEK, K., BĚLECKÝ, Z. *Jak napsat a používat individuální vzdělávací program*. 1. vyd. Praha : Portál, 2004. ISBN 80-7178-887-2.
- KEBLOVÁ, A. *Integrované vzdělávání dětí se zrakovým postižením*. 2. vyd. Praha : Septima, 1998. ISBN 80-7216-051-6.
- KOLLÁRIKOVÁ, Z., PUPALA, B. *Předškolní a primární pedagogika*. 2. vyd. Praha : Portál, 2010. 455 s. ISBN 978-80-7367-828-9.

- KOLÁŘ, M. *Bolest šikanování*. 2. vyd. Praha : Portál, 2005. 256 s. ISBN 80-7367-014-3.
- KOLÁŘ, M. *Skrytý svět šikanování ve školách*. 2. vyd. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-409-5.
- KRAHULCOVÁ, B. *Dyslalie*. 1. vyd. Hradec Králové : Gaudeamus, 2003. ISBN 80-7041-413-8.
- LECHTA, V. *Symptomatické poruchy řeči u dětí*. 2. vyd. Praha : Portál, 2008. 191 s. ISBN 978-80-7367-433-5.
- MATĚJČEK, Z. *Dítě a rodina v psychologickém poradenství*. 1. vyd. Praha : SPN, 1992. ISBN 80-04-25236-2.
- MATĚJČEK, Z. *Dyslexie – specifické poruchy čtení*. 3. vyd. Jinočany : H + H, 1995. ISBN 80-85787-27-X.
- MATĚJČEK, Z. *Osvojení a pěstounská péče*. 1. vyd. Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-637-3.
- MATĚJČEK, Z. *Pozdní následky psychické deprivace a subdeprivace*. 1. vyd. Praha : Psychiatrické centrum, 1997. ISBN 80-85121-89-1.
- MICHALOVÁ, Z. *Speciální pedagogika I. díl (terminologická vymezení)*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2006. 42 s. ISBN 80-7372-104-0.
- MICHALOVÁ, Z. *Speciální pedagogika II. díl – Úvod do speciálně pedagogických disciplín*. 1. vyd. 85 s. Liberec : TU v Liberci, 2008. ISBN 978-80-7372-376-7
- MICHALOVÁ, Z. *Integrativní speciální pedagogika*. Liberec : TU v Liberci, 2007.
- MICHALOVÁ, Z. *Sonda do problematiky specifických poruch chování*. 1. vyd. Havlíčkův Brod : Tobiáš, 2007. ISBN 978-80-7311-075-8.
- MICHALOVÁ, Z. *Vybrané kapitoly z problematiky specifických poruch učení*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2008. 128 s. ISBN 978-80-7372-318-7
- KREJČÍŘOVÁ, O. a kol. *Problematika zaměstnávání občanů se zdravotním postižením*. Praha : Rytmus, 2005. ISBN 80-903598-1-7.
- KUBOVÁ, L. *Alternativní komunikace, cesta ke vzdělávání těžce zdravotně postižených dětí*. Praha: Tech-market, 1996.
- KUBOVÁ, L. *Piktogramy – metodická příručka*. Praha : Tech-market, 1997.
- MERTIN, V. *Individuálně vzdělávací program*. Praha : Portál, 1995. ISBN 80-7178-033-4.
- MONATOVÁ, L. *Pojetí speciální pedagogiky z vývojového hlediska*. Brno : Paido, 1996, 1998. ISBN 80-85931-60-5.
- MONATOVÁ, L. *Speciálně pedagogická diagnostika z hlediska vývoje dětí*. Brno : Paido, 2000. ISBN 80-85931-86-9.
- *Národní plán opatření pro snížení negativních důsledků zdravotního postižení. Sbor zástupců organizací zdravotně postižených ve spolupráci se sekretariátem Vládního výboru pro zdravotně postižené občany*. Praha, 1993.
- *Národní plán pro vyrovnání příležitostí pro občany se zdravotním postižením. Usnesení vlády ČR č. 256 ze dne 14. 4. 1998*. Praha: SZOZP.
- NAVRÁTIL, P. *Rómové v české společnosti*. 1. vyd. Praha : Portál, 2003. ISBN 80-7178-741-8.
- OPATŘILOVÁ, D. *Metody práce u jedinců s těžkým postižením a více vadami*. Brno : MU, 2005. ISBN 80-210-3819-5.
- PIKÁLEK, Š. *Výchovná a pracovnorehabilitační činnost u těžko mentálně postihnutých*. Bratislava : Sapientia, 2004. No ISBN
- PECHOVÁ, J. *Cvičení pro zdraví s balančními míči a dalšími pomůckami*. Praha :Portál, 2000. ISBN 80-7178-448-6.
- PEŠATOVÁ, I. *Vybrané kapitoly ze speciální pedagogiky se zaměřením na oftalmopedii*. 1. díl. 2. upr. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2005. ISBN 80-7372-001-9.
- PEŠATOVÁ, I. *Vybrané kapitoly ze speciální pedagogiky se zaměřením na tyflopeditii*. 2. díl. 2. upr. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2005. ISBN 80-7372-004-3.
- PEŠATOVÁ, I. *Vybrané kapitoly z etopedie. Klasifikace a diagnostika poruch chování*. 2. upr. vyd. Liberec: TU v Liberci, 2006. 71 s. ISBN 80-7372-087-6
- PEŠATOVÁ, I., TOMICKÁ, V. *Úvod do integrativní speciální pedagogiky*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2007. 115 s. ISBN 978-80-7372-268-5
- PIPEKOVÁ, J. *Terapie ve speciální pedagogické péči*. 2. vyd. Brno : Paido, 2001. ISBN 80-7315-010-7.
- PIPEKOVÁ, J. aj. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. Brno : Paido, 1998. ISBN 80-85931-65-6.
- POKORNÁ, V. *Terapie, diagnostika a náprava specifických poruch učení*. 2. vyd. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-151-7.
- PULDA, M. *Integrovaný žák se sluchovým postižením v základní škole*. 1. vyd. Brno : MU, 2000. ISBN 80-210-2481-X.
- PULDA, M. *Včasná sluchově-řečová výchova malých sluchově postižených dětí*. 2. vyd. Brno : MU, 2002. ISBN 80-210-2799-1.
- *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha : VÚP, 2004.
- *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením*. Praha : VÚP, 2005. ISBN 80-87000-02-1.

- RENOTIÉROVÁ, M., LUDÍKOVÁ, L. *Speciální pedagogika*. 4. vyd. Olomouc : UP Olomouc, 2006. ISBN 80-244-1475-9.
- ŘÍČAN, P. *S Rómy žít budeme - jde o to jak*. 2. vyd. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-410-9.
- SMÉKAL, V. *Podpora optimálního rozvoje osobnosti dětí z prostředí minorit*. 1. vyd. Brno : Barrister & Principal, 2003. ISBN 80-85947-82-X.
- *Standardní pravidla pro vyrovnání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením*. Praha : Sdružení zdravotně postižených v ČR, 1997.
- STRNADOVÁ, V. *Úvod do surdopedie*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2002. ISBN 80-7083-564-8.
- ŠÍŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice*. 1. vyd. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-648-9.
- ŠOTOLOVÁ, E. *Vzdělávání Romů*. 3. vyd., v nakl. Karolinum 1. Praha : Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1524-0.
- THIERFELDEROVÁ, S., PRAXL, N. *Cvičíme s gymnastickým míčem*. 2. vyd. Praha : Ivo Železný, 2004 122 s. ISBN 80-237-3895-X.
- TOUFAROVÁ, H. *Skotačíme na bublinách (overbally pro děti)*. Brno : vlastním nákladem, 2003.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie problémového dítěte předškolního věku*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2000. ISBN 80-7083-369-6.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie problémového dítěte školního věku*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-488-8.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie problémových dětí a mládeže*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2000. ISBN 80-7083-378-5.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 4. rozš. a přeprac. vyd. Praha : Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-414-4.
- VÁGNEROVÁ, M. *Úvod do vývojové psychopatologie I*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2002. ISBN 80-7083-593-1.
- VÁGNEROVÁ, M. *Úvod do vývojové psychopatologie IV. Poruchy adaptace*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2003. ISBN 80-7083-766-7.
- VÍTKOVÁ, M. *Integrativní speciální pedagogika: integrace školní a sociální*. 2. vyd. Brno : Paido, 2004. ISBN 80-7315-071-9.
- VÍTKOVÁ, M. *Integrativní speciální pedagogika: sborník k projektu "Škola pro všechny"*. Brno : Paido, 1998. ISBN 80-85931-51-6
- VÍTKOVÁ, M. *Podpora vzdělávání dětí a žáků s těžkým zdravotním postižením*. Praha : IPPP ČR, 2001.
- ZELINKOVÁ, O. *Poruchy učení*. 11. vyd. Praha : Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-514-1.
- ZVOLSKÝ, P. *Speciální psychiatrie*. 2. vyd. Praha : Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-666-X

Zákony, vyhlášky a další předpisy:

- *Vyhláška MŠMT ČR č. 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání.*
- *Vyhláška MŠMT ČR č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky.*
- *Vyhláška MŠMT ČR č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Ze dne 9. 2. 2005*
- *Vyhláška MŠMT ČR č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných ze dne 9. 2. 2005.*
- *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ze dne 24. 9. 2004.*
- *Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti.*
- *Zákon č. 108/2006 o sociálním zabezpečení.*
- *Zavádění standardů kvality sociálních služeb do praxe. Praha : MPSV ČR, 2002. ISBN 80-86552-45-4.*
- *Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.*

Předškolní pedagogika

1. Pedagogika a její základní kategorie. Vztah pedagogiky k dalším vědním disciplínám. Struktura pedagogiky. Činitelé, principy a formy výchovy. Význam pedagogické teorie pro výchovně vzdělávací praxi. Základní pedagogické pojmy (vzdělání, výchovně vzdělávací proces, subjekt, objekt a další).
2. Smysl a podmínky výchovy - úloha výchovy v životě jedince a společnosti. Definice výchovy, funkce výchovy, filozofická východiska, výchovné cíle, intencionální a funkcionální formy výchovy. Sebevýchova. Současné úkoly a trendy ve vzdělávání a výchově.
3. Hlavní složky výchovy v širším smyslu. Výchova rozumová, vědecká, jazyková, ekologická, mravní, politická, technická, ekonomická, estetická, tělesná, dramatická aj. Výchovné cíle a jejich hierarchie. Formy výchovy, metody výchovné práce. Teorie výchovy. Filozofie a sociologie výchovy.
4. Počátky a vývoj veřejných předškolních institucí v podmínkách Evropy. Počátky a vývoj veřejných předškolních institucí, jejich funkce. Významné osobnosti, které se podílely na rozvoji veřejných předškolních institucí, a jejich pedagogické názory v Anglii (Owen), Francii (Oberlin, Cochin, Carpentierová), Německu (Fröbel), Rakousku-Uhersku (Brunswicková).
5. Vývoj předškolního kurikula v českých zemích. Informatorium školy mateřské J. A. Komenského – první ucelený program předškolní výchovy (analýza díla). Školka - výchovný program J. V. Svobody. Osnovy pro mateřské školy. Index pomůcek, Výchovný program mateřských škol I. Jarníkové. Jednotné výchovně vzdělávací osnovy a programy (analýza a komparace výchovných programů). Legislativní základy pro vznik veřejných předškolních zařízení.
6. Pedagogické směry 20. století. Pedagogické směry na počátku 20. století a jejich vliv na zaměření předškolního vzdělávání. Hnutí za novou výchovu. Teorie vzdělávání (60. – 90. léta 20. století). Učebně disciplinární model. Osobnostní pojetí. Vytváření podmínek předškolního vzdělávání v mateřské škole.
7. Plánování práce, metody a reflexe v současném pluralitním předškolním vzdělávání. Integrované pojetí předškolního vzdělávání, tématické bloky a projekty, jejich zdroje a specifika. Problematika situačních zdrojů, individualizace a skupinová práce. Politika volného času.
8. Školní zralost a připravenost dítěte. Propojení předškolního a počátečního vzdělávání. Příprava na školu v mateřské škole a přípravných třídách. Specifika přijetí role žáka v první třídě základní školy.
9. Tvořivost u předškolního dítěte. Vysvětlení pojmu, úrovně tvořivosti, faktory tvořivosti, originalita, užitečnost. Specifika tvořivosti v předškolním věku. Psychologické základy tvořivosti (tvořivé myšlení, fantazie, základní estetické schopnosti a dovednosti - vnímání, paměť, představivost a vyjadřování např. u hudební tvořivosti hudební sluch, tonální a rytmické cítění, paměť, představivost).
10. Vývoj a význam dětské kresby v mateřské škole. Vývoj dětské kresby. Stádium čmárání, senzomotorické období do 2 let, stádium prvotního obrazu, vytváření grafických typů. Podpora rozvoje dětské kresby v mateřské škole.
11. Pohádky a jejich význam pro rozvoj osobnosti předškolního dítěte. Klasifikace pohádek. Vývoj od pohádky folklórní k pohádce autorské, zákonitosti pohádek. Psychologický význam pohádky pro osobnost dítěte předškolního věku.
12. Výchovný význam her. Definice her a jejich atributy. Hry jako prostředek a předpoklad pro tvořivý život. Hra jako cesta k řešení životních problémů. Hra jako významný prostředek omezující dětskou kriminalitu a řešící antisociální problémy mládeže.

13. Vývoj dětské hry a teorie hry. Volná hra jako významná dětská potřeba. Podmínky pro hru. Funkce hraček a pomůcek. Specifika a přínos hry. Funkce pedagoga v iniciované hře. Využití hry pro pedagogickou diagnostiku. Základní myšlenky herní terapie.
14. Alternativní směry v předškolní výchově. Osobnostně a humanisticky orientované modely předškolní výchovy. Montessoriovská a waldorfská pedagogika. Osobnost Montessoriové a R. Steinerja.
15. Osobnost pedagoga předškolního vzdělávání. Styly vedení skupiny, klima ve skupině. Využití pedagogické diagnostiky při výchově. Sebereflexe pedagoga předškolního vzdělávání v oblasti výchovného působení. Odborné znalosti a osobní vyspělost předškolního pedagoga. Strategie pro zvládání stresu. Další vzdělávání a jeho zdroje.
16. Vzdělání jako společenská hodnota, hodnotová výchova. Hodnoty a hodnotová orientace člověka jako součást výchovy. Klasifikace a charakteristika hodnot (výkonové, etické, estetické, hodnotové systémy, multidimenzionální pojetí hodnot). Typy hodnotového působení (transmisivní, liberální, humanizující). Kognitivní a postojeová stránka hodnotové výchovy a její charakteristika.
17. Etika předškolního pedagoga. Hodnotové priority. Hodnotová výchova – neuralgický bod našeho školství. Relativní autonomie jedince jako cíl pedagogiky. Etické zásady pedagoga předškolního vzdělávání.
18. Mechanismy sociálního učení jako prostředek socializace. Mechanismy sociálního učení (nápodoba-identifikace, interiorizace-exteriorizace, sociální zpevnění). Význam socializace pro další vývoj dítěte předškolního věku. Nedostatečná socializace dítěte, její zdroje, důsledky a projevy. Deprivace a subdeprivace.
19. Problémové situace v mateřské škole a jejich řešení. Druhy problémů řešených v mateřské škole. Spolupráce pedagoga a rodiče při řešení problémových situací. Druhy problémů řešených ve spolupráci s odbornými pracovníci (PPP, SPC, klinický logoped, klinický psycholog aj.). Úloha učitele mateřské školy při vyhledávání problémových dětí a při intervenci.
20. Pedagogická komunikace a interakce. Zásady komunikace v mateřské škole a její vliv na průběh edukace. Problém kázně a svobody ve výchově. Autorita učitele. Druhy a základní pravidla při práci s odměnami a tresty v mateřské škole. Výchova k hodnotám v dokumentech české vzdělávací politiky (Bílá kniha, Mezinárodní dokument UNESCO Učení je skryté bohatství).
21. Funkce rodiny ve výchově předškolního dítěte. Výchova předškolního dítěte jako veřejný společenský zájem – legislativní zajištění. Funkce rodiny. Rodina ve světle sociální a vzdělávací politiky. Funkce rodiny u dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami.
22. Vybrané právní normy důležité pro pedagoga předškolního zařízení. Kurikulární dokumenty v České republice. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, jeho obsah, struktura, oblasti, podmínky. Klíčové kompetence při tvorbě školních vzdělávacích programů.
23. Poznávací a sociální potřeby dítěte. Poznávací a sociální potřeby dítěte v prostředí mateřské školy. Pedagogicko-psychologická diagnostika v mateřské škole. Rozvoj prosociálního chování. Individuální a kolektivní činnosti.
24. Využití dramatické výchovy. Dramatická výchova v systému výchovy. Metody a techniky využitelné pro osoby se speciálními potřebami.

Doporučená literatura

- ANDERSON, J. a kol. *Dobry start do školy: Jak můžete připravit vašemu dítěti dobrý vstup do školy*. Praha : Portál, 1994. s. 115. ISBN 80-85282-92-5
- BRUCEOVÁ, T. *Předškolní výchova*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-068-5.
- ČAČKA, O. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. Brno: Doplněk, 2000. s 378. ISBN 80-7239-060-0
- DVOŘÁKOVÁ, H. *K některým problémům tělesné výchovy v současné mateřské škole*. Praha : Karolinum,

1998. ISBN 80-7184-497-7.

- DVOŘÁKOVÁ, H. *Didaktika tělesné výchovy nejmenších dětí a dětí s hendikepy*. Praha : Pedagogická fakulta UK, 2000. ISBN 80-7290-005-6.
- HAVLÍNOVÁ, M., VENCÁLKOVÁ, E. a kol. *Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole*. Praha : Portál, 2006. ISBN 80-7367-061-5.
- JEDLIČKA, R. Problémy socializace, pedagogická diagnostika a práce výchovného poradce. In: KASÍKOVÁ, H., VALIŠOVÁ, A. *Pedagogika pro učitele*. Praha : Grada, 2007. s. 319 - 375. ISBN 978-80-247-1734-0
- JURÁŠKOVÁ, J. *Základy pedagogiky nadaných*. Pezinok : Format, 2003. ISBN 80-89005-11-X
- KASÍKOVÁ, H., VALIŠOVÁ, A. a kol. *Pedagogika pro učitele*. Praha : Grada, 2007. s. 404. ISBN 978-80-247-1734-0
- KASPER, T. *Dějiny pedagogiky*. Praha : Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2429-4
- KAŠČÁK, O. Přejímové rituály v mateřské škole. In: ŠVAŘÍČEK, R., ŠEĎOVÁ, K. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha : Portál, 2007. s. 312–334. ISBN 978-80-7367-313-0
- KIKUŠOVÁ, S. Morální status dítěte a jeho sociální vazby. In: KOLLÁRIKOVÁ, Z. a kol. *Předškolní a primární pedagogika*. Praha : Portál, 2001. s. 95 - 120. ISBN 80-7178-585-7
- KOLLÁRIKOVÁ, Z. a kol. *Předškolní a primární pedagogika*. Praha : Portál, 2001. s. 456. ISBN 80-7178-585-7
- KONOPÁSKOVÁ, A. *Předškolní výchova a primární vzdělávání v zemích Evropské unie (Eurydice)*. Praha : T-STUDIO, 1997. s. 120. ISBN 80-211-0237-3
- KROPÁČKOVÁ, J. *Budeme mít prvňáčka*. 1. vyd. Praha : Portál, 2008. 160 s. ISBN 978-80-7367-359-8.
- NEELŠOVSKÁ, A., SPÁČILOVÁ, H. *Didaktika primární školy*. Olomouc : Univerzita Palackého, 2005. s. 254. ISBN 80-244-1236-5
- NĚMEC, J. *Včela má pilu : Přípravné třídy pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí*. 1. vyd. Brno : MU, 2005. 85 s. ISBN 80-210-3727-X.
- OPATŘILOVÁ, E. a kol. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha : Výzkumný ústav pedagogický, 2006. s. 48. ISBN 80-87000-00-5
- OPRAVILOVÁ, E. Pojetí, smysl a základní orientace předškolní výchovy. In: KOLLÁRIKOVÁ, Z. a kol. *Předškolní a primární pedagogika*. Praha : Portál, 2001. s. 123 - 140. ISBN 80-7178-585-7
- PESECHKIAN, N. *Příběhy jako klíč k dětské duši*. Praha : Portál, 1999. s. 152. ISBN 80-7778-275-0
- ŠTECH, S., VIKTOROVÁ, I. Vztahy rodiny a školy – hledání dialogu. In: KOLLÁRIKOVÁ, Z. a kol. *Předškolní a primární pedagogika*. Praha : Portál, 2001. s. 57–93. ISBN 80-7178-585-7
- ŠVAŘÍČEK, R., ŠEĎOVÁ, K. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha : Portál, 2007. s. 384. ISBN 978-80-7367-313-0
- VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*. Praha : Portál, 2000. s. 522. ISBN 80-7178-308-0
- VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I: Dětství a dospívání*. Praha : Karolinum, 2005. s. 467. ISBN 80-246-0956-8
- VALENTOVÁ, L. Vstup dítěte do školy z hlediska školní připravenosti. In: KOLLÁRIKOVÁ, Z. a kol. *Předškolní a primární pedagogika*. Praha : Portál, 2001. s. 219 - 232. ISBN 80-7178-585-7

Internetové zdroje:

- *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online]. Praha : VÚP, 2007. [cit. 2010-11-01] Dostupný z <http://www.vuppraha.cz/ramcove-vzdelavaci-programy>

Psychopedie

1. Psychopedie jako vědní obor. Historické pojetí vztahu společnosti k jedincům s mentálním postižením. Předmět psychopedie. Cíle a úkoly psychopedie. Postavení v soustavě věd, vztah k jiným vědám. Významné osobnosti světové a naší psychopedie. Významné dokumenty a organizace ve vztahu k jedincům s mentálním postižením.
2. Vymezení pojmu mentální retardace. Etiologie vzniku mentální retardace. Biologické a sociální příčiny. Výskyt mentální retardace v populaci.
3. Klasifikace mentální retardace. Klasifikace dle 10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí. Charakteristika jednotlivých stupňů mentální retardace dle úrovně myšlení, řeči, psychického a somatického vývoje, emocí, chování, možností výchovy a vzdělávání.
4. Mentální retardace ve vztahu k demenci a pseudooligofrenií. Diferenciální diagnostika.
5. Socializace osob s mentálním postižením. Specifika procesu socializace u osob s mentálním postižením. Osamostatňování od pečující osoby i od rodiny, profesní role a její význam. Stigmatizace.
6. Dospělost a stáří osob s mentálním postižením. Specifika dospělosti a stáří u osob s mentálním postižením. Péče o osoby s mentálním postižením v dospělosti a stáří.
7. Problematika Downova syndromu. Osoby s Downovým syndromem a jejich specifické postavení mezi osobami s mentálním postižením.
8. Pervazivní vývojové poruchy s důrazem na autismus. Typy jednotlivých pervazivních poruch a jejich charakteristika - příčiny, příznaky, charakteristika. Vývojová podmíněnost percepčně – kognitivních funkcí a jejich specifika u jedince s pervazivní poruchou, především se zaměřením na artismus a Aspergerův syndrom. Specifika přístupu ve výchově a vzdělávání jedinců s autismem. Edukace dětí a žáků s pervazivními vývojovými poruchami (především TEACCH program) a poradenství.
9. Výchova a vzdělávání jedinců s lehkým mentálním postižením. Specifika učení. Adekvátní výchovné zásady. Základní škola praktická. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením.
10. Výchova a vzdělávání jedinců se středně těžkým mentálním postižením. Specifika učení. Adekvátní výchovné zásady. Základní škola speciální. Rámcový vzdělávací program základní školy speciální.
11. Výchova a vzdělávání jedinců s těžkým a hlubokým mentálním postižením. Specifika učení. Problematické výchovné přístupy a postoje. Adekvátní výchovné zásady.
12. Raná péče a intervence v rodině s mentálně postiženým dítětem. Postavení dítěte s mentálním postižením v rodině. Vytváření postojů rodičů a sourozenců k tomuto dítěti. Principy a metody spolupráce odborníků s rodinou. Školní zralost a připravenost předškolního dítěte s mentálním postižením.
13. Zájmy a potřeby dítěte předškolního věku s mentálním postižením. Analýza základních potřeb dítěte a jejich uspokojování v podmínkách mateřské školy (biologické, psychické, sociální, vývojové potřeby) s ohledem na mentální postižení dítěte. Identifikace a rozvíjení zájmů dítěte. Individuální vzdělávací plán v předškolním věku. Záznamové archy, jejich tvorba a význam pro práci učitele mateřské školy.
14. Vzdělávací obsah předškolního vzdělávání upravený pro děti s mentálním postižením. Rozumová, řečová, smyslová, hudební, výtvarná, pohybová a pracovní výchova v mateřské škole u dětí s mentálním postižením. Rozvoj grafomotoriky u dítěte s mentálním postižením. Speciální programy nácviku prvků písma.
15. Výchova k partnerství a sexuální výchova osob s mentálním postižením. Partnerství, rodičovství a sexualita osob s mentálním postižením.
16. Symptomatické poruchy řeči. Alternativní komunikační systémy pro jedince s těžkým mentálním postižením (sociální čtení, nonverbální komunikační prostředky – Bliss systém, Makaton).

17. Využití alternativní pedagogiky v edukačním procesu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Daltonský plán, Otevřené vyučování, Začít spolu.
18. Koncept bazální stimulace. Podstata bazální stimulace, její využití v edukaci žáků s těžkým mentálním a kombinovaným postižením. Snoezelen a jeho využití u osob s mentálním postižením.
19. Systém škol a zařízení pro vzdělávání a výchovu jedinců s mentálním postižením dle stupně postižení. Individuální a skupinová integrace. Specifika integrace a inkluze jedinců s mentálním postižením. Možnosti dalšího vzdělávání a celoživotního vzdělávání jedinců s mentálním postižením (kurzy na doplnění vzdělání, odpolední a večerní školy).
20. Aktuální trendy v péči o jedince s mentálním postižením. Domovy pro osoby se zdravotním postižením, chráněné bydlení, osobní a pedagogická asistence, stacionáře, respitní péče. Společenské organizace a občanská sdružení. Rodičovské a jiné dobrovolnické organizace, management a metody jejich práce.
21. Volnočasové aktivity u osob s mentálním postižením. Specifika a význam využívání volného času u osob s mentálním postižením. Volnočasové soutěže, abilympiády apod.
22. Poradenské služby pro osoby s mentálním postižením a jejich rodiny. Aktuální legislativa vztahující se ke speciálně pedagogickému poradenství. Principy a metody spolupráce odborníků s rodinou – poradenský systém.
23. Předprofesní příprava žáků s mentálním postižením. Možnosti uplatnění jedinců s mentálním postižením na trhu práce (podporované zaměstnávání, chráněné dílny).
24. Osobnost psychopeda a jeho profesní etika.
25. Komplexní/ucelená rehabilitace. Ucelená rehabilitace, její dílčí složky, metody, zásady a formy ve vztahu k osobám s mentálním postižením.

Doporučená literatura

- JANKOVSKÝ, J. *Ucelená rehabilitace dětí s tělesným a kombinovaným postižením*. 2. vyd. Praha: Triton, 2006. ISBN 80-7254-730-5.
- KERR, S. *Dítě se speciálními potřebami*. 1. vyd. Praha : Portál, 1997. ISBN 80-7178-147-9.
- KUBOVÁ, L. *Alternativní komunikace, cesta ke vzdělávání těžce zdravotně postižených dětí*. Praha : Tech-market, 1996. ISBN 80-902134-1-3.
- KVAPILÍK, J., ČERNÁ, M. *Zdravý způsob života mentálně postižených*. 1. vyd. Praha : Avicenum, 1990. ISBN 80-201-0019-9.
- LANGER, S. *Mentální retardace*. 3. přeprac. vyd. Hradec Králové : Kotva, 1996. ISBN 80-900254-8-X.
- MATĚJČEK, Z. *Rodičům mentálně postižených dětí*. 1. vyd. Jinočany : H + H, 1992. ISBN 80-85467-52-6.
- NESNÍDALOVÁ, R. *Extrémní osamělost*. 2. vyd. Praha : Portál, 1994. ISBN 80-7178-024-3.
- PUESCHEL, S. M. *Downův syndrom pro lepší budoucnost*. Praha : Tech-Market, 1997.
- *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením*. Praha : VÚP, 2005. ISBN 80-87000-02-1.
- *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální*. Praha : VÚP, 2008. Dostupné z: <http://www.vuppraha.cz/ramcove-vzdelavaci-programy/zakladni-vzdelavani-pro-zaky-se-specialnimi-vzdelavacimi-potrebami>
- *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: VÚP, 2004. Dostupné z: <http://www.vuppraha.cz/ramcove-vzdelavaci-programy/predskolni-vzdelavani>
- *Rehabilitační vzdělávací program pomocné školy*.
- SCHOPLER, E., MESIBOV, G. B. *Autistické chování*. 1. vyd. Praha : Portál, 1997. ISBN 80-7178-133-9.
- ŠÍŠKA, J. *Mimořádná dospělost*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0992-4.
- ŠVARCOVÁ, I. *Mentální retardace*. 3. vyd. Praha : Portál, 2006. ISBN 80-7178-821-X.
- ŠVARCOVÁ, I., VÍTKOVÁ, M. *Podpora vzdělávání dětí a žáků s těžkým a zdravotním postižením. III. Právo na vzdělávání. Kutikulární aspekty podpory*. Praha : IPPP ČR, 2001.No ISBN
- ŠVINGALOVÁ, D. *Úvod do teorie a praxe psychopedie*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2006. ISBN 80-7372-042-6.
- ŠVINGALOVÁ, D., PEŠATOVÁ, I. *Úvod do speciálně pedagogické a sociální problematiky*. Liberec : TU v Liberci, 2005.
- VÁGNEROVÁ, M. *Komplexní problematika školního neprospěchu*. 2. vyd. Liberec : TU v Liberci, 1996. ISBN 80-7083-174-X.

- VÁGNEROVÁ, M. *Úvod do vývojové psychopatologie III*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2003. ISBN 80-7083-669-5.
- VALENTA, M., MÜLLER, O. *Psychopedie*. 2. vyd. Praha : Parta, 2004. ISBN 80-7320-063-5.
- VANČOVÁ, A. *Edukácia viacnásobne postihnutých*. Bratislava : Sapia, 2001. ISBN 80-967180-7-X.
- *Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ze dne 9. 2. 2005.*
- *Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných ze dne 9. 2. 2005.*
- *Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v platném znění.*
- *Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti v platném znění.*
- *Zákon č. 100/1998 o sociálním zabezpečení v platném znění.*
- *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ze dne 24. 9. 2004 v platném znění.*
- *Zavádění standardů kvality sociálních služeb do praxe. Průvodce poskytovatele*. vyd. 1. Praha: MPSV, 2002. ISBN 80-86552-45-4.

Logopedie

1. Logopedie a její postavení v systému věd. Terminologické vymezení, vztah k dalším vědním oborům. Cíl a předmět logopedie.
2. Historický vývoj péče o jedince s poruchami komunikačních schopností. Osobnosti logopedie a historie logopedie.
3. Logopedická intervence se zaměřením na prevenci. Prevence primární, sekundární, terciární - cílové skupiny, metody, formy, efektivita. Naplnění logopedické prevence v mateřských školách a na 1. stupni základní školy. Logopedický asistent.
4. Anatomie a fyziologie mluvních orgánů. Ústrojí respirační, fonační, artikulační.
5. Pojetí normy a patologie v logopedii. Narušená komunikační schopnost - definice, dělení dle různých hledisek a klasifikace.
6. Význam komunikace v životě člověka. Druhy komunikace. Etapy komunikačního procesu.
7. Fonetika. Předmět výzkumu fonetiky, základní prvky mluvené řeči. Systém českých hlásek, tvoření jednotlivých hlásek.
8. Systém péče o jedince s narušenou komunikační schopností. Systém péče v České republice a v zahraničí. Legislativní ošetření poskytování logopedické intervence.
9. Fyziologie a ontogeneze řeči. Řízení řeči, podmínky adekvátní tvorby řeči, anatomické souvislosti. Vývojová podmíněnost rozvoje dětské řeči – chronologický pohled, lingvistický pohled.
10. Vzdělávání dětí a žáků s narušenou komunikační schopností. Systém školských zařízení pro děti a žáky s narušenou komunikační schopností. Legislativní ošetření integračního začlenění dětí a žáků s narušenou komunikační schopností v České republice.
11. Speciálně pedagogická diagnostika logopedická. Cíl, metody, zásady logopedické diagnostiky.
12. Narušený vývoj řeči. Vymezení termínu, kategorie narušeného vývoje řeči. Možnosti ovlivňování vývoje řeči.
13. Opožděný vývoj řeči. Příčiny opoždění ve vývoji řeči. Metodika logopedické intervence u dětí s opožděným vývojem řeči.
14. Stimulační cvičení směřující k pozitivnímu rozvoji dětské řeči. Dechová a fonační cvičení, přípravná artikulační cvičení, rozvoj zrakové a sluchové percepce, rozvoj fonemického sluchu, rozvoj hrubé a jemné motoriky, motoriky mluvních orgánů, grafomotoriky.
15. Dyslalie. Etiologie, klasifikace a diagnostika dyslalie. Zásady logopedické intervence. Metodika navození hlásek.
16. Vývojová dysfázie. Etiologie a symptomatologie vývojové dysfázie. Logopedická intervence.

17. Neurotické a psychotické poruchy řeči. Etiologie a symptomatologie u neurotických a psychotických poruch řeči. Komplexní péče o jedince s těmito poruchami.
18. Tumultus sermonis. Etiologie a symptomatologie. Logopedická intervence.
19. Balbuties. Etiologie a symptomatologie. Komplexní péče o balbutiky.
20. Rhinolalia. Etiologie, klasifikace a symptomatologie. Logopedická intervence.
21. Palatolalie. Etiologie, klasifikace rozštěpů, charakteristické rysy palatolalie. Komplexní péče o jedince s palatolalií.
22. Afázie. Etiologie a symptomatologie. Komplexní péče o afatiky.
23. Dysartrie. Etiologie, klasifikace a symptomatologie. Logopedická intervence.
24. Osoba s narušenou komunikační schopností v rodině. Dítě s narušenou komunikační schopností v rodině. Dospělý s narušenou komunikační schopností v rodině.
25. Poruchy řeči na bázi postižení percepce. Narušená komunikační schopnost u jedinců se sluchovým a zrakovým postižením. Problematika logopedické intervence u jedinců se sluchovým a zrakovým postižením.

PRAKTICKÉ VYVOZENÍ HLÁSEK (součástí každé otázky z logopedie):

1. Hláska P. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
2. Hláska B. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
3. Hláska M. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
4. Hláska V. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
5. Hláska F. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
6. Hláska T. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
7. Hláska D. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
8. Hláska N. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
9. Hláska Ť. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
10. Hláska Ď. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
11. Hláska Ň. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
12. Hláska J. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
13. Hláska L. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
14. Hlázky R, Ř. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
15. Hláska S. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
16. Hláska Z. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
17. Hláska C. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
18. Hláska Š. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel

- postavení mluvidel
19. Hláska Ž. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
 20. Hláska Č. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
 21. Hláska H. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
 22. Hláska CH. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
 23. Hláska G. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
 24. Hláska K. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel
 25. Samohlásky a diftongy. Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel

Doporučená literatura

- ALLEN, K. E., MAROTZ, L. R., 2008. *Přehled vývoje dítěte od prenatálního období do 8 let*. 3.vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-421-2.
- BERANOVÁ, Z., 2002. *Učíme se správně mluvit*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-247-0257-6.
- *Česká logopedie: vývojové poruchy řeči*. 1998. Praha: Makropulos, 1999. ISBN 80-86003-31-0.
- DELL, CARL W., 2004. *Koktavost u dětí školního věku: manuál pro logopedickou intervenci*. Brno: Paido, 2004. ISBN 80-7315-075-1.
- DVOŘÁK, J., 2007. *Logopedický slovník*. 3. vyd. Žďár nad Sázavou: Logopedické centrum. ISBN 978-80-902536-6-7.
- DVOŘÁK, J., 1999. *Slovní patlavost. Verbální dyspraxie*. Žďár nad Sázavou: Edice Logopaedia Clinica.
- *Dyslalie: metodika reedukace*. 1999. Praha: Septima. ISBN 80-7216-100-8.
- EDELSBERGER, L. aj., 2000. *Defektologický slovník*. 3. vyd. Jinočany: H+H. ISBN 80-86022-76-5.
- FRASER, M., 2006. *Svépomocný program při koktavosti*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7367-183-2.
- HAVLISOVÁ, H. - SUCHÁNKOVÁ, E., 1995. *Dítě s vadnou výslovností na základní škole*. 1. vyd. České Budějovice: JU. ISBN 80-7040-146-X.
- KLENKOVÁ, J., 2000. *Kapitoly z logopedie I*. 2. vyd. Brno: Paido. ISBN 80-85931-88-5.
- KLENKOVÁ, J., 1998. *Kapitoly z logopedie II, III*. Brno: Paido. ISBN 80-85931-62-1.
- KLENKOVÁ, J., 2000. *Možnosti stimulace preverbálních a verbálních schopností vývojově postižených dětí*. Brno: Paido. ISBN 80-85931-91-5.
- KRAHULCOVÁ, B., 2003. *Dyslalie*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 80-7041-413-8.
- KRAHULCOVÁ, B., 1996. *Komplexní komunikační systémy těžce sluchově postižených*. Praha: Karolinum.
- KRAHULCOVÁ, B., 2002. *Komunikace sluchově postižených*. 2. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0329-2.
- KUTÁLKOVÁ, D., 2005 *Logopedická prevence*. 4. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7367-056-9.
- KUTÁLKOVÁ, D., 2002. *Opožděný vývoj řeči: metodika reedukace*. 1. vyd. Praha: Septima. ISBN 80-7216-177-6.
- LECHTA, V., 2008. *Symptomatické poruchy řeči u dětí*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-433-5.
- LECHTA, V., 2003. *Diagnostika narušené komunikační schopnosti*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-801-5.
- LECHTA, V. *Terapie narušené komunikační schopnosti*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-961-5.
- LECHTA, V., 2001. *Koktavost: integrativní přístup*. 2. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-643-8.
- MIKULAJOVÁ, M., RAFAJDUSOVÁ, I., 1993. *Vývinová dysfázia - specificky narušený vývin řeči*. Bratislava: Dialog.
- ONHESORG, K., 1991. *Naše dítě se učí mluvit*. 3. vyd. Praha : SPN. ISBN 80-04-25233-8.
- PEUTELSCHMIEDOVÁ, A., 1994. *Čtení o koktavosti*. 1. vyd. Praha : Portál. ISBN 80-7178-003-0.
- SOVÁK, M., 1987. *Logopedie – metodika a didaktika*. 2. upr. vyd. Praha : SPN.
- SVOBODOVÁ, K., 1997. *Logopedická péče o děti s kochleárním implantátem*. 1. vyd. Praha : Septima. ISBN 80-7216-002-8.
- ŠKODOVÁ, E., 2007. *Klinická logopedie*. 2. aktualiz. vyd. Praha : Portál. ISBN 978-80-7367-340-6.

- TOMICKÁ, V., 2004. *Orientační logopedické vyšetření*. 1.vyd. Liberec : TU v Liberci. ISBN 80-7083-806-6.
- TOMICKÁ, V., 2002. *Vybrané kapitoly z logopedie. Metodika a reedukace specifických asimilací*. 2. vyd. Liberec : TU v Liberci. ISBN 80-7083-658-X.
- TOMICKÁ, V., 2000. *Vybrané kapitoly z logopedie: metodika a cvičné texty k odstraňování sykavkových asimilací*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci. ISBN 80-7083-380-7.
- VATERA, W., BOUDZIO, M., 1996. *Od prvního hlasu k prvním slovům*. Praha : Tech-Market. ISBN 80-902134-0-5.
- VOJTA, V. PETERS, A., 1995. *Vojtův princip. Svalové souhry v reflexní lokomoci a motorická ontogeneze*. 1. vyd. Praha : Grada. ISBN 80-7169-004-X.
- VÁGNEROVÁ, M., 2000. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. 1. vyd. Praha : Portál. ISBN 80-7178-308-0.
- VYŠTEJN, J., 1991. *Vady výslovnosti*. 1. vyd. Praha : SPN. ISBN 80-04-24504-8.